

میلعلو وه

لطا بزاق قدص یخشتی ارب مهم کلام ود

هّرسد الله سّدق ی نار هط هملاء تلحر زا دعب عیاقول یلحتو

تانااید

ی نار هط ی نیسد ن سحدمحم دیسد جاد الله تعیا
هّرسد الله سّدق

لمعردی هلا ی ایلوا صلاخا

صاخ باسد و تائیت و (اهن درک فیرعت) اهر رد نیا لابند لاصا (ی نار هط هملاع) ناشیا زا ربنم ی لایاب و دمایم یربنم کی هک ی تقو و ، فرد هب هذ دندوبن [اهزیچ نیا لابند] دج هب دندوبن - اهی ضعب رخا . دوبنر هظا و یروس ناشیتحاران ی نعید . دندوشی متحاران ادج ، درکی فیرعت ناشیا فیرعت ی کی رگا ی لو دینکذ فیرعت اقا هک دنیوگی م - مینییی م ام ری و رود لاعف ن لا ام هک ی روطن آ فیرعت اتود ی سکرگا . بتسا ملیف ، بتسا هتیلامر فشا همهاهنیا ! دنروایبرد دنهاوخی م هار ش مکشد ، دنکذ ی تفگ تدوخ اقا [بتشاد دهاوخ] باتک باسد و کلف و بوچ هصلاخ و [دوشی م] تساوخراب ، دنکذ [تسیچ یارب] باتک و باسد؟! تسیچ رگید تکلف و بوچ ، دنکذ فیرعت

همه مپیوگب رگا هتبللا - لاومعم بخ فرط ن آ و فرط نیا و نار هط رد قباست عامج همئا نیا نامز ن آ . دنربب اهنآ زا ی مسا هک دندرگی م و دنتشگی م ی دارفا لابند هب لاومعم ی لو - دشاب فلاخ دیاش ت عامج ماما یارب ، دنکی متبحصد و دوری م یربنم کی رگا ، بتسا نیمه م ن لا آ [دوب روطنیا] قباست . دنکذ ی دیجمت ، ی فیرعت ، ی یاعد کی

ما یک هم بحثی از دوستان داشتیم - خدا حفظ بکند - که رفقا می شناسند؛ ایشان منبر می رفت و آدم فاضلی هم بود، الان هم خیلی [معروف است] یعنی برای خودش به اصطلاح [شخصیتی] است، و خیلی درس خوانده و خلاصه اهل [علم] بود. ایشان می گفت ما یک دفعه در طهران یک دهه صحبت می کردیم، این پیش نماز دید که ما در حرف [هایمان] اسمی از او نمی بریم، خبری نیست. شب اول صبر کرد و گفت شب اول است و تازه آمده است! حالا ببینیم [شب های بعد چه می گوید]. شب دوم رسید دید نه، شب سوم [همانطور]، دیدیم که او کم کم ارتباطش و حالش و وضعش با ما تغییر می کند. گفتیم [چه شده است؟!]. تا شب ششم رسید [یا] شب هفتم، دیدیم کاغذی به دست ما دادند که شما خوب است که چند نکته را در این سخنان خودتان مورد توجه قرار بدهید؛ اول توجه افراد به پرداخت خمس و سهم امام، دوم توجه افراد به پیش نماز مسجد - جدی می گفت - سوم رعایت مجالس فلان و چهارم چه و چه؟! [می گفت] خلاصه ما دیدیم تمام این تذکرات و مسائل آیین نامه ای فقط به این آقا برمی گردد. او می گفت ما توجهی به این [تذکرات] نکرديم، شب نهم که یک شب [تا پایان مجالس] مانده بود، نامه دوم آمد: آقا شما به مسائل و مطالب توجه نکردید، [مسائل را] مورد نظر قرار ندادید، حتما باید توجه کنید. می گفت ما باز اعتنا نکردیم و اینها دیگر عذر ما را خواستند. و می گفت با وجود اینکه آن اهالی آن محل و مسجد که یک قسمتی از طهران اطراف خیابان شاپور بود - الآن نمی دانم اسمش چه شده است؟ - آنها خیلی [اصرار] کردند، ایشان قبول نکرد و برای سال بعد [با دعوت همان منبری] موافقت نکرد. می دیگات اهنآ هب ، دندرکی متوعد ی نارنخس و ربنم یارب هک ار ی دارفا س کعباب ام ردپ موحرم هک دندرک

لئاسم نیا دراو ادابم [دیزادریب] بتسا ناترظن دم هک هچنآ هب و دینکب ار ناتدوخ تبحصد امشد اقا»
«! منکی م دروخربن م هک دیروایب ار هذب مسا ادابم و دیوشب
دندرکی مذرواب اهی ضعب ی لو دندرکی م رواب اهی ضعب! دحنیا رد ی نعید

ی ناسفند تلایامت اب هلباقم موزل

ی م ش شوخ مدآ هک بتسا یزیچ نیا و . دوب هذشت دعاء رگید [اهن درب مسا و اهن درک فیرعت نیا] ی اهاج هب اهن دما شوخ نیا مکمک درانگب دازآ هروخ کی ار اهن دما شوخ نیا یولج دهاوخرگا و دیا مدآ هکنیا زالبق اذل . بتفرگ ار ن آ یولج دوشی مذ رگید هک ی اهاج ن آ هب دسری م دعب و دسری م رگید [بتفرگ ار ن آ یولج] ادتبا زا دیاب دسری اجنآ هب دهاوخر

ال یب هب ن تشنگ دیاشن دشرپ وچ *** لیب هب ن تفرگ دیاشن همشچ رس

1. 291 ص 2، شخب ، (تسرپدزیا) ی دعدن اتسلگ .

اگر انسان جلوی این خوش آمدن‌های نفس و این بیا و بروها و سلام و صلوات‌ها را نگیرد [کار به جاهای دیگر می‌رسد].

و ا تبحصد تلاح، دوی دیایز تیعمج درکی تبحصد اچ کی دوی متفر کی یکتسا مایه مدنب تیعمج ردقچ دینیب، تسامدمآ تیعمج یلیخ لله محلا. درکی مقر فر رگید یاهت تبحصد ابل که هب لاصا داجیا ریغت سفردندما شوخ نیا و دیایم شوخ سفردنیا؟ تسیج [یارب] میضق نیا؟! تسامدمآ نیا یک یزیچ نآ، درذگی و اردگ دشابی ندما شوخ کی طقف که تسین نیا؟ درک دیاب هچ ار نیا. دنکی مدآ که تسین لوسپک و لوپمآ و صرق رگید نآ [نامرد]؟ درک دیاب هچ ار دنکی داجیا (سفن) لخاد یور دعب و دنکی مراک (سفن) لخاد نیا دراد نیا! دوشبوخ دراد ی دردرس کی فرط نآ زا و دروخب دهنی متسد راک، راک نیا

ی صخش کیرگا و دندوبشور نیا فالخرب تسرد لاصا ناشیا دندوبنروطنیا لاصا اقا موحرم مسامش که دوبرارقا که دندادی رکذت ناشیا هب، نییاد دمایم که ربنم زا، دربی می‌مسا و دمایم دیربذ.

¹ امش که دوی وقت نیدلایض دبسا اقا کی دنک ت محر ادخ او را ندیده بودید قبل از شما بوده من هم آن موقع کوچک بودم که ایشان فوت کرد. ده، دوازده سالم بود. ایشان سید خیلی بزرگوار بود و مدرس مدرسه سپهسالار بود. [مدرس دانشکده] معقول و منقول بود و اسفار و فلسفه و اینها درس می‌داد. آدم باسوادی هم بود ولی دیگر پیر شده بود و مرحوم پدرمان هم خیلی ماه رمضان‌ها ایشان را دعوت می‌کردند. ایشان هم طبق قرار، مرحوم پدرمان به ایشان مرتب تذکر می‌دادند که آقا ما اهل این حرف‌ها نیستیم فقط مطلب را بفرمایید و به کسی و این چیزها [هم اشاره نکنید]، و ایشان هم به مرحوم پدر ما خیلی ارادت داشت. پیرمرد بود، شاید سن او یک برابر و نیم سن پدر ما بود ولی خیلی به ایشان ارادت داشت. یک ارادت خاصی داشت. پیرمرد نورانی بود. یک روز ماه رمضان دیگر طاقت او تمام شد، گفت: «گرچه به ما امر فرموده‌اند که ما تعریف نکنیم ولی آخر ما تکلیف خود را می‌دانیم و می‌دانیم که ناراحت می‌شوند، عیب ندارد بشوند.» مرحوم آقا زدن زیر خنده و من هنوز خنده ایشان را [تا] آن روز [اینطور] ندیده بودم که آن قدر بخندند. می‌گفت: «ناراحت بشوند! خدایا سایه ایشان را برای همه ما حفظ کن» و شروع کرد [به تعریف و دعا کردن]. وقتی آمد پایین [مرحوم آقا] به او گفتند که بالأخره کار خودتان را کردید! خیلی آدم با اخلاصی بود خدا رحمتش کند.

ی نار هط هملع موحرم صلاخا زا ی تیاکد

- دزرمایید ادخ - دنتشاد اقا موحرم ی قیفر کی. میدوب متفر راز هلا دجسم ام زور کی تسامدایه زا ام که دنکی لقت ی ناساد کی ناشیا دناهدناوخ امتد که [دنشاب هدناوخ] اقفر رگا درجم حور ل و ا ی کی، دوی ناچوق سابع خیش اقا موحرم ی کی. میدوب رفند هس. میدما لابراک ات هدایب نابعش همین یارب فجد عیفر س دنهم، صخش نآ. دوی یزیچ و فورعم ی لیخ صخش و دوی نار هط فیراعم زا صخش کی ناشیا و دراد ارش دوخ یاهن اتساد نآ لاح که. تسامدوب عیفر ماقم مئاق رسپ، عیفر س دنهم. تسامدوب ادر فهدوب رارق که رخا بشد نآ. دوی هدناوخ هسنارف ار ی سدنهم سردد نآ حلاطصا هب و هدوب هسنارفرد ناهرب تبسا اقا موحرم ارهاط که ی دبس کی که دنیبی م باوخ عیفر س دنهم نیمه، دنیباید دهندهب ناراحتا می و باوخر دیبس نآ. تسامدوب فورعم آهنیا و دهن هب و هدوب نار هط نایاقا زا ی کی که تسامدوب ی نکی مافر عی اعدا - درکی مافر عی اعدا رخا -! درکی مافر عی اعدا وت که دیوگی م و ا هب و دیای مذتکرش ناراحتا هسلج رد ادر ف و ا؟! تسامدوب سیراپ رد وت یاج؟! می ناوخی م سردد یراد سیراپ رد و مه ناشهناخ و تسامدوب نار هط فورعم ی لیخ دارفا زا عیفر ماقم مئاقش رد. عیفر س دنهم نیمه؛ دنک مداینم [دوب] گرزب ی لیخ یرتم راز ه و د لزمن. تسامدوب فورعم نلرب هچوک راز هلا نابایخ رد

¹ (ق قحم). دنتسه س لجم رد راضد زا ی کی ناشیا بطاخم

دندم‌آمی می‌هاگ مه‌ی راصنا ی‌اقا موحرم‌هک میتفری‌م ناشلزنم نامردپ‌اب‌هک مدوب‌ک‌چوک بتسا
ایشان آنجا [بعد از آن خواب] شب برمی‌گردد. فردا [در امتحان] شرکت نمی‌کند و بعد می‌رود
بلیط می‌گیرد و با طیاره اصلا از آنجا برمی‌گردد ایران، [این داستان برای] خیلی وقت پیش [است].
آن‌موقع یک طیاره‌هایی قدیمی بوده از این طیاره‌های دو موتور ملخی، با آن طیاره‌ها برمی‌گردد ایران؛
و در واقع تقریباً یک از خودگذشتگی داشته و یک حالتی و مکاشفاتی هم داشته است. آن شخص که
[در ابتدای روح مجرد آورده‌اند] همان مهندس رفیع بوده است. ایام عاشورا در مسجد قائم،
بعد از ظهرها روضه می‌گذاشته که مرحوم پدرمان هم یکی دو روزش را شرکت می‌کردند. بعد یک
اختلافی با آن مسئول مسجد پیدا کردند و تقصیر او (مسئول مسجد) بود که خیلی ارتباطاتش صحیح
نیود. بعد او روضه را می‌گذارد مسجد لاله‌زار. دیگر از آن به بعد در مسجد لاله‌زار دهه‌ محرم را
بعد از ظهر روضه می‌خوانده است.

مَسْئِد نَمِ اَلَاثِم مِدُوبِ هَدَشْ گِرِزِبِ اَمِ رِگِیدِ - رِهْظِ زَا دَعِبِ نِ اَمِ رِدِپِ مَوْحَرْمِ اِبِ زَوْرِ کِیِ هِکِ تَسَا مِدَاپِ
یَمِ تَبْحَصِ مِهْ یَرِبْنِمِ کِیِ. مِیتَفِرِ رَا زِ اَلَا دَجْسَمِ هِبِ مِضَوْرِ یَا رِبِ نَاشِیا اِبِ - دُوبِ هَدَشْ لَاسِ تَسِیِبِ دُودِ
مَامَتِ وِ دِرْکِیِ مِ تَبْحَصِ مِهْ وَا وِ، تَفِرِیِ مِ اِهْنِیا وِ رِبْنِمِ نِ اِرِهْطِرِدِ وِ دُوبِ هِتَشْگِرِبِ فِجْزَا دُوبِ یِ خِیْشِ. دِرْکِ
یَرِبْنِمِ خِیْشِ نِ اَ دَجْسَمِ نَوْرِیِبِ. یَرِبْنِمِ نِ اَنِ دِمَا نَوْرِیِبِ اِبِ دَشْ فِدَاصَمِ وِ نَوْرِیِبِ مِیْدِمَا. نَوْرِیِبِ مِیْدِمَا وِ دَشْ
مِتَسْنَادِیِ مِزَا یِ لَاعْتَرَضِ مِسا مَدَنِبِ. مِهاوخی مِرْذَعِ نِ مِ یَلِیْخِ اَقَا» هِکِ تَفْگِ وِ دِرْکِ اَقَا مَوْحَرْمِ هِبِ دِرْکُورِ
وِرِ اَقَا مَوْحَرْمِ. اِهْفِرْدِ نِیا وِ مِیْتَسْنَادِیِ مِزَا یِ لَاعْتَرَضِ مِسا اَمِ مِصْلَاحِ «مِیْدِرْکِیِ مِزَا تِرَاسْجِ اَمِ لَاوِ
مِتَسِیْنِ لَاسَمِ نِیا وِ اِهْنِ دِرِبِ مِسا نِیا لَها مَدَنِبِ! تَسِیْنِ مِزَا دِیْنَادِبِ تَسِیْنِ مِزَا اَقَا» هِکِ دَنْتَفْگِ وَا هِبِ دَنْدِرْکِ
ضَا رِغَا وِ فَا دَها اِبِ اِرِ اِهْشَلَا دِیْسِ رِبْنِمِ. تَسَا اِهْشَلَا دِیْسِ رِبْنِمِ، رِبْنِمِ. دِیْرِبْزَا یِ سِکِ مِسا رِگِیدِ مِهْ اَمِشْ
یَمِ اَمِشْ مِزَا دِیْشِ مِسا نِمِ. دِرْکِ مِجَا رِشْ دُوخِ یِ لِیْخِ مِعْفِدْکِیِ [یَرِبْنِمِ نِ اَ] «دِیْنِکَنْزِ طُولْخَمِ یِ وِیْنِدِ
یِ لِیْخِ اِهْنِیا وِ نِ اِیْدِرْظَنْزَا، دِرْکِیِ مِزَا تَبْحَصِ مِهْ دِبِ اَقَا فَا وِ دُوبِ هَدَمَا قَا رِ عَزَا دُوبِ یَرِبْنِمِ کِیِ؟ هِنَا اِبِ دِیْنَادِ
یِ لِیْخِ. مِشْچِ: تَفْگِ وَا! دِیْنِکَنْزِ طُولْخَمِ اِیْنِدِ ضَا رِغَا اِبِ اِرِ اِهْشَلَا دِیْسِ رِبْنِمِ: دُنْدُومِرْفِ. دُوبِ مِهْ [هَبِرْجِیِ] دِ
دُوبِ هَبِقْرَتَمِ رِیْغِ وَا یَا رِبِ فِرْدِ نِیا مِکْنِیا لَثمِ

قِدْ صِیْخِشْتِ کِلَامِ تَرِهْشْ زَا زِیْهَرِپِ

هَبِ مِیْنَاوَتِیِ مِ اَمِ اِرِ نِیا. تَسَا نِیْمِهْ مِیْضِقْ. تَسَا نِیْمِهْ مِهْ هَلْئِسمِ عَقَاوِ وِ دُنْدُوبِ رُوطْنِیْمِهْ نَاشِیا
دَنْدِرْکِزَا نِ اَمْفِیْرِعْتِ رِگَا یِ یَاچِ کِیِ مِیْتَفِرِ هِکِ یِ تَقُو، مِیْدِیدِ هِکِ اِجْرِهْ. مِیْدِیْدِرْ اِرْ قِ کِلَامِ وِ رَایِعْمِ کِیِ نِ اَوْنَعِ
وِ مِیْتَفِرِ وِ سَلْجَمِ کِیِ رِدِ مِیْدِمَا، هِنَا مِیْدِیدِ رِگَا یِ لُو تَسَهْ یِ دِیْمَا هَا رِ اَللّاهِ مِشْنا هِکِ مِیْنَادِبِ، دَشْ نِ اَمِزِیْچِ چِیْهْ
تَسِیْچِ مِیْضِقْ هِکِ مِشَابِ لَ اِبْنِدِ هِبِ. مِیْدِرْگِیِ نِ اَ جِ لَاعِ لَ اِبْنِدِ هِبِ دِیَا بِ هِکِ مِیْنِیْبِ، دَشْ نِ اَمِزِیْچِ کِیِ مِصْلَاحِ نِیا
یِ مِزَا [نِ اِیْبِ] اِرِ یَا هَلْئِسمِ یِ تَبْسَانِمِ کِیِ هِبِ یِ تَقُو دَنْرُوْایِ مِزَا مِسا یِ تَقُو وِ دَنْنِکِیِ مِزَا فِیْرِعْتِ هِکِ یِ تَقُو اَلَاثِمِ هِکِ
[!؟ مِیْوشِیِ مِ تَحَارَا نِ اَمِ]، دَنْنِکِ

رِبْنِمِ لَها هِبِ یِ نَارِهْطِ یِ نِیْسِدِ اَللّاهِ تِیا رِکَنْتِ

رِدِ هَلْئِسمِ نِیا هِکِ دَنْیُوْگِیِ مِ وِ دَنْوَرِیِ مِ یِ هَاگِ هِکِ مِیْنِیْبِیِ مِ نِمِ، دَنْنِکِیِ مِ تَبْحَصِ اِهْنِیا وِ مَقْرَدِ اَقْفِرِ
کِیِ دِیْهاوخیِ مِ یِ تَقُو هِکِ مِتَفْگِ وِ مَدِرْکِ اَدَصِ اِرِ اِهْنِیا زَا یِ کِیِ نِمِ تَقُو کِیِ. تَسَهْ مِهْ¹ یِ نِلاَفِ بَاتَنْکِ نِلاَفِ
اِرِ [نَاشِیا] یِ اِهْبَاتِکِ وِ اَقَا مَوْحَرْمِ لَ اَمِ!؟ دِیْرُوْایِ مِ اِرِ [نِمِ] بَاتَنْکِ مِسا اِرْچِ دِیْنِکَلِ قَدْرِبْنِمِ یِ لَ اِبِ بِلْطَمِ
نِیا اِرِ بِلْطَمِ نِیا نَاشِیا: دِیْوِگِیِ دِیَا یِیْدِ مَدَا هِکِ دِرَا دَنْ یِ لِیْلِدِ!؟ دِیْرُوْایِ مِ نِمِ بَاتَنْکِ زَا مِسا اِرْچِ، دِیْرُوْایِ
هِتَفْگَنْزِشْ دُوخِ زَا هِکِ مَدَا! تَسَهْ هِکِ تَسَهْ بَخْ «تَسَا بَاتَنْکِ نِلاَفِرْدِ تِیْفِیْکِ نِیا هِبِ وِ تَسَا [مِتَفْگِ] یِ رُوطِ
مِیْرُوْایِ مِ رِگِیدِ یِ یَاچِ زَا اِرِ یِ بِلْطَمِ کِیِ مِیْرَادِیِ مِرِبِ وِ مِیْتَسَهْ لَ اَقْتِ. تَسَا مَدِرْکَلِ قَدْنِ اِگْرِزِبِ بَاتَنْکِ زَا، تَسَا
مِیْنِکِیِ مِ لَقْدِ وِ

دَارْفَا یَا رِبِ نِ دَاتَسْرَفِ تَاوَلِصِ زَا زِیْهَرِپِ

¹ (ق قحم). تَسَا نَاشِدُوخِ طَسُوتِ هَدَشْ فِیْلَاتِ بَتْکِ فِلُومِ رُوطْنِمِ

[لثم] دندرکی مهجوت ن آ یور ی لیخ دندرکی مهیکت ن آ یور ی لیخ ن آگرزب هک دوی بلاطم اهنیا دوشی مه دراو هک ی سک ی ارب ن داتسرف ت اولص ن یا
 میراد تیاور رد دتسرف ت اولص روط نیمه ن اسنا هک تسای بوخت نس ی لیخ بتسا بوخ ی لیخ
 حاجنا هک ی یاهر اک ن آ مامت، دتسرفی مه ایند رد ن اسنا هک ی یاهت اولص رطاخ هک دنوادخ تمایق زور رد هک
 نیا نوچ دیوگی مه کئلام هک ی نعید دشخی مه ار همه، مدرک هک ی ناهانگ و مدرک هک ی یاهاطخ و هدادن
 ن مه، تسای هتسرفی مه دورد، دنتسه موصعم مدر لهچ هک، دنتسه ن م تبجم دروم هک ی ناسک ن آ ر ب ص خشد
 ی بوخ راک، راک ی لیخ و تسای اهدیدنسپ رایسب تنس، تنس¹ م تشنگ و ا یاهی تنس و اهی تنساک مامت ز ا
 دنک ی ریگی دهاوخب ن اسنا هک تسای

دنتفگ آقا موحرم دوخ و دنتفگ میدق ز ا ار هلئسم ن یا

2 ... *** دنتفر ن اور هر هک ور ن انچه مر

دنکی مه ادیب اهنیا ریسیم و اهنیا هار رد ار تقیق ن آ ن اسنا و دنداد ن اش ن اسنا هک ار هار اهنیا
ی راصنا ی آقا ترضد اب ی نار هط ن سحدمحم دیس الله تیآ تا قلام نیلو

ی نادمه

هس ابیرقت ن آ عیفر س دنهم ی آقا نیمه ادخ هذنب نیمه بتخادنا ی ایضه دای ار ام ت اولص نیا
 جاد لاثما دوی قیفر اهنیا و ی راصنا ی آقا موحرم ی اقفرب اناشیا بتسا هتفر ایند ز ا هک تسای لاس
 ی راصنا ی آقا اب هک ی دارفا و - ی بلاود لیعامسا جاد ار ش مسای هک ی دیدینش مذادی مذ - ی بلاود لیعامسا
 فجنز اناشیا هک ی نامز ن آ دندوب هتشگرب ناریا هک فجنز ا هک آقا موحرم دندوب طبترم نامز ن آ رد
 ی لو تسیند مدای ی زیچ چیه ن مه، دوی فجنز رد هک هچنآ ز ا دوی م هام تشه و لاس کی ن مه، ناریا هک ی دندما
 هک مام تشه و لاس کی ز ا هک ی یایضه ن آ ی نعید تسه ن مه دای ن آ [ی یاهزیچ] ناریا هک ی میدما ی تقو
 بتفر ادخ ت محر هبل اسراپ ن اشیا، نامهللو دنک ت محر ادخ [مروآی م دایب] تا قوا ی هاگ ن م تسه دعب
 هلسا ود عقوم ن آ و ت: تفگی مه دعب؟ تسای تدای اجک ز ا و ت تفگی مه، میوگی مه ی تانایر ج کی ت اقوا ی هاگ ن مه
 ! میدوبش و مچ ل و ا ام هکنیا لثم؛ قیقده، تسای مدای مه گنشقه میوگی مه؟ تسای و ت دای ی زیچ هک، ی دوی
 ؟ دویب مه ت لاس و د عقوم ن آ لاصا و ت، تسای تدای اجک ز ا نیا تفگی مه

ما تقریباً سن مان همین حدود دو سال بود، دو سال و خورده ای، خیلی بیشتر از دو سال نبود.
 زمستان هم بود. و مرحوم آقای انصاری از همدان آمده بودند طهران. می دانید که مرحوم آقای انصاری
 قبل از آقای حداد استاد سلوکی مرحوم آقا بودند. بنده خودم آقای انصاری را دیده بودم. یک دفعه مرحوم
 آقای انصاری آمده بودند دم در منزل، زمستان هم بود. من آن موقع تقریباً سه، چهار ساله بودم. دیدم
 در می زنند و ظهر بود، مرحوم آقا مسجد بودند. آقای انصاری آمده بودند منزل و هنوز پدرمان از
 مسجد نیامده بودند خانه. من آمدم در را باز کردم، بچه سه چهار ساله [بودم] دیدم یک پیرمردی است،
 شیخ پیرمرد با عصا گفتم که کار دارید؟ گفت «سلام آقا پسر خوب بارک الله.» شما آقا سید محسن باید
 باشید. گفتم «بله بله» گفتم «شما با چه کسی کار دارید؟» گفت «آقا جانت هست؟» گفتم که نه، از مسجد
 نیامدند. آمدم در را ببندم گفت «وایسا وایسا در را نبند.» گفت: «برو به مادرت بگو آقای انصاری
 آمدند.» گفتم «پس همین جا شما بایست، من آمدم.» گفت «چشم» گفتم «همین جا شما وایسا تا من بیایم.»
 نگذاشتم بیاید داخل. آمدم به مادرم گفتم که یک آقایی آمده است می گوید من آقای انصاری هستم. یک دفعه
 دیدم که مادرم دستپاچه شد. آنجا فهمیدم این آدم مهمی باید باشد. گفت بگو بفرما بگو بفرما برو آنجا. بعد
 آمدم و گفتم مادر من می گوید بیایید بروید آنجا. ایشان آمد داخل و من قشنگ یادم است که من جلوتر از

1. 580 ص، ق و د ص خ یش، ی لاملاً هک دوش عوجر .

2. دنتفر ن اهلگان و دنتفر هار *** دنتفر ن اور هر هک ور ن انچه مر .

56. مر امش، ی لو الله معذ ماش ت ایونتم

ایشان می‌خواستم ایشان را راهنمایی کنم. آقای انصاری این گوش من را همین‌طوری یواش یواش این‌طوری می‌گرفت و همین‌طور می‌مالاند تا رسیدیم به آن طرف حیاط. از این منازلی بود که دو طرف ساختمان دارد. [گوش من را] همین‌طور گرفت و [می‌گفت] بارک الله پسر خوب، آقا جان! [کی می‌آید و] همین جوری با من حرف می‌زد و تا رسیدیم به [آن اتاق]. من هم چون دیدم مادر ما این‌طوری کرد، برای من جالب بود. مدام می‌رفتم از پشت شیشه نگاه می‌کردم [که آقای انصاری] چه کار می‌کند؟! آن طرف اتاق هم یک کرسی بود. دیدم ایشان تمام این مدتی که آنجا بود همین‌طوری زیر کرسی سرش را انداخته [و حرفی نمی‌زند] و همین‌طوری چند دفعه هم رفتم نگاه کردم تا اینکه مرحوم پدرمان از مسجد آمدند.

داتسا را دیدم به بی‌نار بهط هملاع قایتشا

متشاد. مدرکی ماگذا از ناشیا متشاد مرجعت تشپ ز ما دود هداتسیا روطن نیمه نم دندما هک ی تقو مو حرم، ندید ل ا د به نم ردپ. دندما یراصنا ی اقا هک تفگ ناشیا به ن امردام مدید هک، مدرکی ماگذا هک. دیودی م [و] تشاد ناشیا هک ی آمدنخ و فعش ت لادن آ و؛ فرط ن یا فرط هک دما ندید ل ا د به اقا ی اهنحص ن یا ی نعید. دوشی مذ مشومارف تقو چیه ار اهنیا - دیایر و ط نیمه هک دیودی م، دیایب هار هکنیا، دیودی م روط نیمه و دشور و ریز یراصنا ی اقا ن دما ندینش ز ا هعفدکی ل اصا ناشیا روطچ هک ار شومارف تقو چیه [دیسر قاتا هک] دما ات دعب و درکی ط ار تایب و درکی ط ار ن لاد فرط ن یا ز ا منکی م ند.

مهندس رفیع در آن منزلش آقای انصاری را هم دعوت کرده بود و حاج هادی ابهری، حاج اسماعیل دولابی، مهندس تناوش داماد آقای انصاری و ... خیلی مجلس مفصلی بود. قشنگ من یادم است. می‌گویم من دوسالگی و قبلش را یادم است. [این داستان] مال همان حدود [بود].

چون ما آن شب که در آنجا مجلس بود [نبودیم]، یک‌دفعه مهندس رفیع گفت که آقا سید محسن کجاست؟ حالا اخوی بزرگ‌تر ما آقا محمدصادق که دو سال تقریباً از من بزرگ‌تر هست، مرحوم آقا او را با خودشان برده بودند. او تقریباً چهار، پنج سالش بود. و من هم حدود دو سه سالم بود. گفتند آقا سید محسن [کجاست؟] پدر ما گفتند آقا این دو، سه سالش است. اینکه حالا خواب است مناسبی ندارد [که اینجا باشد]. [مهندس رفیع] گفت نه خیر تا آقا سید محسن نیاید، از شام خبری نیست! پدر ما گفت آخر این بچه دو ساله را از کجا بیاوریم؟ کجا برداریم بیاوریم این الآن خواب است؟! گفتند آلا بلا باید او باشد تا بعد [شام بدهیم]. [مهندس رفیع] راننده و ماشین داشت. گفت که الآن من راننده را می‌فرستم این را بیاورد. بعد پدرمان گفت چه طوری [به مادرش خبر بدهیم!] یک کاغذی برداشتند نوشتند فلانی این آقا سید محسن را درستش کن لباس او را منظم و مرتب کن و این را [بده] بیاورند که تا این را [نیاورند] از شام خبری نیست، اینجا درب را هم بستند نمی‌گذارند ما بیرون بیایم. ما همه گروگانیم! حالا مرحوم آقای انصاری بنده خدا [نشسته‌اند] این [مهندس رفیع] هم پای خود را در کفش کرده است که فلانی باید باشد. برداشتند این نامه را نوشتند برای مادر ما که راننده که آمد، این کاغذ را به شما ارائه داد، شما بچه را خلاصه درست و راستیش کن و بفرست. بعد مادر من آمد، یک‌دفعه دیدم مادرمان از خواب بیدار می‌کند که بلند شو و بیا برو پیش پدرت. من هم شروع کردم به گریه کردن. بعد او گفت نه برو و بعد می‌آیی و خلاصه نمی‌دانم به ما چه داد و ما همین‌طوری هاج و واج. [مادرمان] ما را بغل کرد و آورد و راننده هم ما را بغل کرد - [بچه] دو ساله را بغل می‌کنند [دیگر] - گذاشت [داخل ماشین] ما هم در این فاصله خوابیدیم، روی صندلی عقب گرفتیم خوابیدیم تا اینکه به مجلس رسیدیم. وقتی وارد مجلس شدیم، یک صلواتی فرستادند این صلوات از ته دل [بود!] یعنی ساعت دوازده شب گرسنه بودند. همه صلوات [فرستادند] و چنان صلواتی که من خودم وحشت کردم که چه شده است. یک صلواتی [فرستادند که] طاق داشت پایین می‌آمد. فشار گرسنگی از یک طرف و از آن طرف حالا مسائل دیگری بود و خیلی حال آنها خوب بود. رفا می‌خندیدند و ما را بالا می‌انداختند پایین می‌انداختند که الآن دیگر

نیا در ادگی مذمتکن آن هک؛ تسه متکن کیدینیبی م؛ دینک ماگن دهاو خب امشد هکلئاسم نیا مامت رد، نتساوخن، نتقرن قد رباریز. تساجنیا یبارخ، تسا [بالقرد] متکن آن. دیایب قد تمس هب صخش، میوشی مذ میلست ام. دیوگب، دیوگب دهاو خب مه ربمغیب، میوشی مذ میلست. ن دشن میلست، ن درپسن، ن دادن لد. میریذی مذ. مینکی مذ لوبق.

ی نارهظ هملع لاحترا زا دعب تانایرج نوماریپی بلاطم

درک مهاوخ هراشا نم لااح [؟دوب روطچ هملع موحرم زا دعب] تانایرج هک دییامرفی م امشن لاا، دنتسین رتلااب هک ماما زا رگید، ن اشدوخ یاج ادخ یایلو. منک نایب مهاوخ امشد هب ار سیک نیرتلااب نم ربمغیب؟ تسیک، دشاب رتلااب همه زا دوجو ملع رد رنف کیرگا. دنتسین رتلااب ربمغیب زا رگید هک ممئا دوجو ملع لوا صخش. دنتسه تمصد و تماما ماقم یاراد همه. دنتسه وای ههچد مه ممئا و؛ تساجک ضرم نیا. میورب میهاوخی مذ هک مییوگی م، دیوربی لعلابند مدرم هک دیوگب هک دیایم ادخ زا دعب ی اود و تسا نیاتایضیرم امشد اقا دیوگی م دیایم رتکن نیا هرخلااب!؟ تسا بارخ میضق یاجک؟ تسا هچ یارب و تسپ!؟ دیما هچ یارب سپ بخ، میروخ میهاوخی مذ هک مییوگی م میایم. تسا نیا مه امشد ی مذ هک و تبخ؟ ی داد اود لوپی تفر ارچ؟ ی داد تیزیو لوپ ارچ، ی دوب متسشن دوخ هئناخ رد؟ ی دیما ی لعلابند هک دیوگی م دیایم دوجو ملع درف نیرتلااب؟ ی دیما بطم هب ی دش اپ ارچ ی هدب شوگی هاوخ لاصا ام ایما هک مینک تسرد لوا دیاب ار اجنیا تساجنیا لوا هئلسم. میورب میهاوخی مذ مییوگی م، دیورب طابترارد، تاطابترامهررد. تاکن همهررد، بلاطم همهررد، ایاضق همهررد. میراندن ای میراد شریذی راوید، دتفایم قافتا میاسمه و امنی ی ایاضق کید میاسمه ای طابترارد، کیرش ای طابترارد، قیفر ای نامروز نوچ میوری م. تسا امزار اوید تشن نیا؟ تسیچ هک مینیبی م مینک ماگن میوری م. دهدی متشن ای نک تسرد ار تمسق نیا یورب دیاب تسا و ترصقت نیا اقا! اریخ مذ هک مییوگی م میاسمه هب دسری م. میراد ریگام؟ تسیچ اجنیا سپ. میزاندن میاسمه ندرگ، مینک تسرد دیاب ام! ای نک تسرد دیاب ار هچغاب نیا هک تسا و ترصقت اجنیا رد هک دیوگی م وای. مینکی م معفارم میایم ایاضق کید هب تبسن کیرش ای نامدوخ هب هک ی تقو. یدرک ار راک نیا و تسا و ترصقت میوگی م نم. دش ررض دش ماجنا هلماعم هب ام. تسا هوبن رصقم میضق نیا رد ام کیرش. تسا هوبن ام رصقت مذ مینیبی م، مینکی م معجارم رطاخ هب، میرین کیرش شپ ار نامیوربا مکنیا رطاخ هب، میزاندن هتسد زا نامدوخ مکنیا رطاخ ندرگ میزاندنایم میایم، تسا ام رصقت مینادی م مکنیا اب، [یدرک ار راک نیا] و تاید دیوگب ادرف مکنیا ار راک نیا و ت، تسه و ترصقت نایرج نیا رد اقا مذ هک مینکی م تباثرخا ات و میتسیایم فاص و وای م؛ [روطنیمه] نز اب. تسا [ناسنا بالقرد] اجنیا؟ تسیچ ریگ. دش ام هجوته تسکش نیا هک یدرک اجنیا رد زاب. نامنز ندرگ میزاندنایم ار رصقت تسا ام رصقت هاتفا قافتا هک میضق نیا رد میناد لئاسم همهررد و معماج اب و روطنیمه بیبرغ دارفا اب، روطنیمه قیفر منادی مذ اب. میراد ریگام؟ تسیچ روطنیمه.

قد رباربرد میلست و تیزج یحصه موزا

مینک ماگن و لجمیورب فاص میوشد میلست هئلسم نیا رد. مینک تسرد ار [بالق] اجنیا مییایب دیاب لوا، تسا ام رصقت هک ی تفگ هک نیمه و تسا ام رصقت میضق نیا رد اقا [میوگب]. تسام رصقت! بجع کمک هب ادخ تقو آن کی م روپی تقو یدرک روپی و ی دش درار لپن نیا. ی دش در میضق نیا زا امشد رد ایباوخرد ای ل یاسو عاچنا هب، تسا ریخ هک ار یزیچن آن لااح، ی دش در اجنیا زا هک لااح. دیایم می و دروآی م شپید ادخ] - دراد ادخ هطساو ات راز ه - بیبرغ کید طسوت ای قیفر کید طسوت ای یرادیب نم هئندب نیا هک لااح، دش میلست نم هئندب نیا هک لااح، درک تسرد ار شیاجنیا نم هئندب نیا هک لااح [دیوگب] و میدرک ریگ اجنیا ام [دشابن روطنیا] رگا. مریگی م ار و اتسد لااح مه نم سپ، تفر شریذی لابلند، داتسیا قد یولج نیا هک لااح داتسیا نم یولج و دما هئندب نیا هک لااح بخ ی لیخ دیوگی م ادخ، میداتسیا می ار رنف کید متسرفی م ار ی ناطیش کید. دربب ار و اصلاخ مه رگید ی کید متسرفی م ار ی کید مه نم.

!تسا مدرک دوخید تسیذ و تریصقت تسوا ریصقت اقا هن [دیوگب وا هب] متسرفی م ار ی نلافی کی متسرف هار، متسرفی م و تی ارب کمک، ی یایی تساوخ ار قد هار. متسرفی م ار و در ه. متسرفی م مه ی کمک کی بخن آرق تاییا هتبا! امراذگی من اهنتا ار ما هدنن م. متسرفی م و تی ارب کمک، ی یایی تساوخ مه ار ل طاب نیا مه. تسه ن آ مسق و در ه¹. ... و تیا یکد، بلاطم، تاییا، تیاپور. تسا دایزی لیخ هنیمز نیا رد ام طسو نیا. و در ه رو ن آ مه و رو نیا مه² (کَبْرَ عَاطِعْنَ مَءْلَؤِهَہٗ وَ ءَلَاؤِهَہٗ دِمْنُ الْکُفْرِ) ییضق فرط کلام نیلوا دوشی م نیا. میراد ی هاگیاج هچ ییضق نیا رد ام هک مینک نییعتا ار نامدوخ فیلکت دیاب میوشب میلست، مینکب تسرد ل و ا ار دوخ. تسا دوخ زان درک عورش قد هب ن تفر ی ارب کلام نیلوا ی من تسه ییضق نیا رد هچ ره ام. مینکی م کاپ ار ناملا ام، تسه ییضق نیا رد هچ ره ایادخ مییوگب تواضق و تزار تدوز ام! میریگی م میمصت ادخ زار تدوز ام رخا. میریگی من میمصت و تزار تدوز ام. میناد ی من لااح، میدشد فاصد فاصد نامدوخ ل ایخ هب هک ی تقو. مینکی من ادیب ش یارگ و تزار تدوز ام مینکی من هب ل ناسم ن آ هک تسه ی لئاسم کی [تقون آ]، میدشد [فاصد] ی تقو، دشاب ی عقاو هک ی ای فاصد ن آ مییوگ سرتسد رد هک ی لئاسم هب و ی نابه هب ن تخادرپ زان تسا ترابع [ل ناسم] ن آ. دیایی م فاصد بلق نیا کمک هب تبسن ام هک ی لئاسم. تسیذ ن آ رد ی کشد و دنتفگ ناگرزب هک ی بلاطم، تاییک، تیا طرف، ایاضق. تسا دریگی م رارق طسو نیا رد دیای م اهنأ. میرادن ن آ رد ی کشد چیه رگید هک ی بلاطم و میراد نیقین ن آ

لوصا و ی نابه تیاعر، مود کلام

باسد امشن نایرچ نیا رد. منزی م هدنز لائتم کی مراد ن م. دود تباختنا؟ دود هچ ش ییل اسد راهچ ی درف هب دیاب؟ میراد ی زیچ هچ ام بخ تباختنا هرابرد. دندوب دیدناک؟ دندوب هچ رفن راهچ بخ دینکب اب نیا روهمج س پیئر کی باختنا هرخلأاب. دشاب نیما، دشاب قو و ثو دروم، دشاب نئمطم و ا هک میهدب ی ا ریمعتا ار اجکین دروا ار ائب کی. دنکی م قرف دورب و دنکب چگ ار اجنیا اتن داتسرف و رفن کی باختنا سیئر. دنکب ن آ رد مه ی دزد کی لااح ای دنکب ی بارخ کی دنکب راک کی لااح. دنکی م توافقت دنکب و اتسد دیهاوخی م ار مدرم سومان و ضار عا! دیهدب ش تسد میهاوخی م امش ار تکلم کی، [روهمج] متفگ ار اجکی ا حیرص. مدینش غورد مدوخ ی اهمشچ اتود نیا اب. مدینش غورد نیا ز ا اصخش هدنب. دیهدب. دنکب دیاب ی مکد هچ مدوخ ن ادجو ش یی م ن لآا بخ ی لیخ. مدرک متفگ هدمأ ادعب و مدرک ار راک نیا م دناوتی م ایأ صخش نیا، دیوگب غورد و دنک مانگن مدرم مشچ رد فاصد دیایی هک ی سک. بات راهچ اتود و مدرکی هابنتشا کی لااح. نکش لو اقا هک متفگ و متسب ار ممشچرگا لااح. دشاب دناوتی من؟ هن ای دشاب نیما اب ت دوخ، ی دید ار غورد نیا هک و ت؟ ی چی ی نع، لااح لااح [دیوگی م]؟ دیوگی م هچ اجنیا ادخ. تسا رایسب. مدیدن هدنب اقا هن دیوگی م ی کی لااح. مدیدن دوخ مشچ اب هدنب. دنکب فیرعتا هکنیا هن، ی دید تمشچ هب دیاب ایأ ن م. تسیذ ی لکشم بخ رایسب، مدیدن نلاف زان ریغ و افسد زان ریغ و قدصد زان ریغ هدنب. بخ

¹ 20: هیا (42) ی روشد مروسد. عاظم. ی بیصن م ترخلأا ی فها امو اهنم ی تون ایدلأا شرحد دیری ناک ن موعشرحد ی فها دز ترخلأا شرحد دیری ناک ن م) 2: هقیلعت، 460 ص، 12 ج، ارونا

و، میباز فای م ش لوصحه و تشک رد یو ی ارب دشاب ترخا تشک و شرحد بلاط هک دشاب نیا ش مارم و میور هک ی سک» «تسیذ ی بیصن و هر هب چیه و ا ی ارب ترخارد ی لو میهدی م و ا هب ن آ زان ی بیصن دنک بلاط ار ایند تشک هک ی سک 15: هیا (11) دوه مروسد

313: ص 10، ج، ی سانش داعم. (ن وسخنی لا اهیف هوه اهیف مهلمعا مهیلا قون اهتئیزو ایدلأا قویحلا دیری ناک ن م) ار ی لامعا ام، دناه دود بلاط ار ن آ نیرقارورغ ی اهتئیز و یویند ی گدنز هک تسا مدوب نیا ن اشندید و تاذ هک ی ناسک، میناسری م اهنأ س و فند هب ار لامعا ن آ لاماک یویند تایدرد و مینکی م عابشا اهنأ هب مآ و ی فوا روطه دناه داد ماجنا هک «دنرادن لامعا ن آ ندیسر رد ی تساک و مک چیه و

² 209: ص 8، ج، ی سانش داعم. 20: هیا (17) عارسل مروسد. و اطع زان ار مادکره؛ ار هفناط ن آ هچ و هفناط نیا هچ میتسرفیم وریند و مؤق و میهدیم دادما و ددم دارفانیا مامت هب ام» «مینکی م تیوقت و تراگدرورپ ضیف

؟مذوخ ریقر د ار نم ای دننا باوخی م و ا ریقر د ار نم ؟ ار مادک ؟ ار مذوخ ؤدنورپ ای مزادرپد ی ریگید ؤدنورپ
 ار نم ؤدنورپ ؟ دنهدی م نم تسد هب ار ی ریگید ؤدنورپ ای دنهدی م نم تسد ار مذوخ ؤدنورپ تمایق زور
 ی ار بر کف نیا ؟ تسا مذوخ لام رکف ای مداد یقب هب ار رکف نامه ، مداد نم هب هک ی رکف ن آ ادخ . دنهدی م
 ره ، دراد ش دوخ هب صوصخم رکف کی ی سک ره . بتسا ناشیا ی ار بتسا ناشیا رد رکف . بتسا نم
 ره ، دراد ش دوخ هب صوصخم نادجو کی ی سک ره . دراد ش دوخ هب صوصخم تااعلاطا کی ی سک
 مراد دوخ ی ار نیا اب و مهدی م ی ار مراد ن لا هک نم دراد ار ش دوخ هب صوصخم تیفرظ کی ی سک
 غورد و ا ز ا هکنیا دوجو اب ، منکی م راوسد مراد تکلم کی سومان و لام و ناجر ب ار [صخش] ن آ
 دش مامت . مهدی ی ار هک منک عناق ار مذوخ مناوتی م روطچ ، مدید

دروم ن آ رد هک هچ ره هب بلق مپلسد ل و ا کلام . دراد دوجو اجنیا رد کلام ود ن لا دینیبب امشد سپ
 ت و اضع ؟ تسا طوبرم هچ نم هب ، دنیوگی م [هچ] نیا هب عجار ن ار گید [هکنیا] . تسه ادخ یاضر
 تسد هب ار نم ؤدنورپ دیای م تمایق زور ی ریگید رگا . دراد نم هب ی طابتر ا هچ ، نیا هب عجار ی ریگید
 لابند ی سک ره تمایق زور رد ی لو تسا تحار نم لایخ ، دوشد نم عقادم لیکو و دنک عافد و دریگب
نَمُ عَرَمَلًا رُفِی مَوِی [دناوخر ار هیا نیا] ، دیوگی م غورد دیوگی م مه ی سک ره . دوری م ش دوخ ؤدنورپ
 رارف ن ز ا رهوشد تمایق زور ¹ **هینعی ن اشد ذنموی م هتیم یر ما ل کلا * هینیبو هتیحصو * هیاو هیمآو * هیاخ**
 ره . دنکی م رارف ریگیدم هزا همه . بکیرش ز ا کیرش ، ردپ ز ا دنزرف . دنکی م رارف رهوشد ز ا نز . دنکی م
 درادرب ار دوخ راب ، دنک راک دناوتی ی لیخ . دنکی م تیافک **هینعی** . هک دراد ار دوخ ن اشد زور ن آ رد ی سک
 ، ی هدب ماجنا ار دوخ راک ی ناوتی م طقف ی نعیه ، نیا ی نعیه **هینعی ن اشد** . درادرب دناوتی م ن ا ی ریگید راب
 ی م قرو ی کی ی کی ، ی تسیاب تااصر رد ی وری م یراد و ی ا متفرگ ت تسد تسا تلوک ی وری تا ؤدنورپ
لکل . دنکی م مانگد دندروآی م ی کی ی کی ی درک هچ ادرفسپ ، ی درک هچ ادرف ، ی درک هچ زورما . دننز
 دهدب ی تنار اگ امشد هب دنک نیمضت دناوتی م ی سک هچ دش روطنیا هک لاد **هینعی ن اشد ذنموی م هتیم یر ما**
 !سک چیه !؟ مشاب امشد عقادم لیکو مناوتی م تمایق زور نم هک

اهنیا ، هکنیا رد دنامی م اعقاو مدآ . تسا هتفگ [ی فرح] ی کی دهمش رد ش بیب زور هسود نیمه مدینش
 هک ی سک لا و تسینی ی یادخ هک دنکی م روصت لاصا ی نیبی م عقوم کی ؟ دنکی م روصت ار ادخ روطچ
 ی ار بی ی پای م اجک ز ا وت . دنکی م نیبعت ار فیلکت نیا ، مدرم ی ار بی دوشی م دنلب تسه ی یادخ دنک روصت
 نیبعت مدرم ی ار بی فیلکت ی پای م اجک ز ا !؟ تسا منهج رد ، دنکد ار راک نیا هک ی سک هک ی یوگی م مدرم
 نیبعت [روطنیا !؟] نک ت و اضع روطنیا مدرم ی ار بی ی پای ی وشد دنلب هتفگ وت هب ی سک هچ !؟ ی نک ی م
 !؟ ی دز ربم ی لااب و هبطخرد ار اهفرح ن آ و ی دمآ ل بق لاسد راهچ هک ی دویذ ی نامه وت . ی نک [فیلکت
 هتشدان مدرم راک هب ی راک ام هک دوشی م ی نامز هچ !؟ ی دویذ [درف نامه] وت !؟ دش هچ هک دیدید مه دعید
 اید هدروخ کی مدآ هرخلآاب ؟ میراپسب ن اشدوخ تسد ار مدرم رایتخا ام هک دوشی م ی نامز هچ !؟ مشاب
 ی لئاسم ی ار بی و میباید دیاب ام ی نامز هچ اترخا رگید تسا سب ! دنکد دیاب اید ی رادقم کی . دشاب هتشدان دیاب
 نم هک ی تقو بخ !؟ مینک نیبعت فیلکت مدرم ی ار بی میهاوخب ، هدادد رارق نام تسد رد ار ش رایتخا ادخ هک
 ؛ مدیمهف ار بالطم نیا نم و هتفگ غورد هدمآ نیا . بتسا ی نناخ صخش کی ، صخش نیا هک مدیمهف ن لا
 . مهدب ماجنا ار راک نیا مناوتی م ؛ رانک منیشنب ؛ منک راک هچ دیاب

بارخ اجنیا تسا مولعم سپ مدنی م ار میاهمشچ متفگ رگا ، مدنی م ار میاهمشچ لاد متفگ مدما رگا
 روط نیمه . درادی م هگزار وتو دیای م مه ادخ ، ی نکد تسرد ار اجنیا رگا . مدرکد تسرد ار اجنیا . بتسا
 تسدب هک ی زیچ ن آ رد ، دنکی م تمکحم ، دنکی م تصرف ، دهدی م ن انیمطا وت هب ، درادی م هگزار فاصد

¹ 306 و 305 ص 4 ج ، ی سانشد داعم 37 - 34 تا یا (80) س بع مروسد .

و شردام ز ا ، دنکی م رارف شردارید ز ا ناسنا هک تسا ی زور ، [دسرب نیسپزاب زور و دوشد دنلب مدنیوک ی ادصن وچ] «
 لوغشم دوخ هب ار و ا هک تسا ی راک و ن اشد زور ن آ رد س کره ی ار بی و . دنکی م رارف ش ناندزرف و ش اجوز ز ا و شردی
 » دهدی م ن ا رگید اب دروخر ب لاجم و هتخاس

عقوم نامہ زای نعی!؟ دندہ چہک دوشی م مولعم مہ دعب و دوشی م مہ روط نیمہ و ی تسیای م فاصد ہما
 ،میراندی علاط] دنیوگی م اھی ضعب ،مینادی مذ دنیوگی م اھی ضعب لآاد؟ تسہ ہچ ایضقہ مہک دوب مولعم
 دھاوخی م مہ چرہ و میراندی راک اھفر د نیا ہب امہک دیوگی م ی کی ،ن اجاقاً ہنہک دیوگی م ی کی [اما]
 .تسا بارخ (ش بلق) اجنیا!؟ تسیچ زونہ نیا ،ن ایرج رد دتقای م و دوشب ،دوشب

ل طاب ز ا ق د ص یخشت ی ارب کلام و د ر ہ ی ہار مہ موزل

و دراد ور شپیرد مہک ی نایرج ن آ ہب تبسن بلق مکنیا ل و ا کلام .دشاب دیاب ہشیمہ کلام و د نیا
 ،دتقیب قافتا دھاوخی م ہک ی اہلسم ،دتقیب قافتا دھاوخی م ہک ی اہتداد ،دتقیب قافتا دھاوخی م ہک ی ایضقہ
 .دشاب مدرکن مہک ،دنیبب ار مدنورپی ضاق مکنیا ز ل بق .دشاب مدرکن مہک ،مکاحم ز ل بق .دشاب میلست
 نیا مود .تسا ی ساسا تلء ،تلء نیا ہک دشاب میلست ،دتقیب قافتا دھاوخی م ہک ار ہچنآ ہب تبسن بلق
 مولعم ش اہمہ مہ ن آ ہک -تسا لمسم ام ی ارب ی لک ی اھد عاق ز ا و ی نابم و بلاطم ز ا ہک ار ہچنآ ہک تسا
 نینچمہ کی رد و ی تیفرظ نینچمہ کی رد ناسنا دیابب ار اھنیا -تسا لمسم ی لک لئاسم ن آ و تسا
 .دھد رارق کلام ی تیعموم

ی نارہط ہملاء تلحر ز ا دعب عیاقو ل یلحت

ناونء ہب ی سک ہب ہیصوت ن اشیا ہک میتشاد ن بقی ام بخ - ہیلء اللہ ن اوضر - اقا موحرم ز ا دعب
 نم تبحد نیا امن یفلاخم ن لآ ہک¹ مدرک تبحد کی ،اقا موحرم توف مہراہچ بشد ہندب .دندرکن ی صو
 ،ی صو نیا ز ا ہندب روظنم ہک متفگ افر ہب عقوم نامہ رد نم .دنتشادگ - ہک دیدید دبلا - اھت یاس رد ار
 مراد دیاہب دناوتب ہک تسا ی صخش .تسین ،دنکب نیز گیاج وا دناوتب ہک ی اھفیلخ ای و ی رھاظ ی صو نیا
 ،وا اب ہار مہ ،مراد ایاضق نیا ہب تبسن ہندب ہک ی فارشا حلاطصا ہب اب ہار مہ ،ہندب کمک اب ہار مہ و دنکب
 ن ایرج نیا رد نم دوخ متساوخی مذ نم نوچ ی ہنتم .دربب شپیرد دناوتب ار ن ایرج نیا و اہلسم نیا و
 نیا مکنیا ی ارب و میدھی م رارق لوبق دروم درفن اونء ہب ار امش ام ہک متفگ ی و خا ہب نم ،مشاب حرطم
 ی یاجرہ رد لئاسم نیا و ایاضق نیا مکنیا ہب طورشم و متسہ امش تمدخ رد مہ نم ،دوشن ہندکار ی معج
 ،ہنتشادگ لئاسم نیا ہرخلآ اب ن لآ - عقوم ن آرد نم نم دصق مہ اعاو و .دربگب مہاجنا تروشم اب تسہ ہک
 ی لیامت چہب و دوب قدص ن اشیا ہب تبسن - میوگب تسار ای میوگب غوررد نم ہک دراندی لیلد ن لآ رگید
 ن آ ز ل بق ی نعی .تفریذپ ار بلطم نیا مہ ن اشیا و میتفایب ولج ای موشب حرطم مہاوخب مکنیا رب متشادد
 تسا غوررد .دوب غوررد مہ بلاطم نیا ہک دنادب ،دنونشی م ار ی بلطم کی رگا افر و تفریذپ سلجم
 ،مینک تبحد مکنیا ز ل بق متفگ ن اشیا ہب مدوخ نم ی تد و تفریذپ مہ ن اشیا و دنکی م حرطم دنداد ہک
 سپ متفگ .ریخ ہنہک دنتفگ ن اشیا؟ دیدینش ی زیچ دوخ ہب عجار اقا موحرم ز ا اصخش ن ائتدوخ امش ایآ
 ن اشدوخ مہ ن اشیا و مدز ن اشیا ہب ہندب رد مد ار فرد نیا .مینکی م تبحد ساسا نیا رب ام ن یاربانہ
 اقا موحرم مہ قباس ی تد ہلب ہک متفگ و مدرک تبحد اجنآ رد نم و میدمآ دعب و دنتفریذپ ار بلطم نیا
 رد ہندب ار ادخ ی لو .دراندن لآ ہب صاصتخا نیا و دنتشاد ی دعاسم رظن اہلسم نیا رد ن اشیا ہب عجار
 ن طاب ی صو ،دنتسہ اقا موحرم ی اج ہب ن اشیا مکنیا ز ا نم روظنم عقوم ن آرد ہک مرگی م دھاش اجنیا
 دیوگب دعب و دنک لوبق ی صو کی ن اونء ہب ار ی صخش ،ی صخش کی ہک تسا نکم روطچ .تسا ہدوبد
 نینچمہ دوشی م!؟ تسا لوقعم ی زیچ نینچمہ کی لآا!؟ ی نک تروشم نم اب ار دوخ ی اھراک دیاب ہک
 اجنآ رد تیفیک نیا ہب ار ن اشیا ہما ،موشب حرطم نم متساوخی مذ نوچ ی لو!؟ درک روصتار ی زیچ
 مام ن آرد اللہ نید و ی نیب ی نعی .دندرکی م تروشم نم اب ار بلاطم ن اشدوخ مہ ن اشیا و مدرک حرطم
 مہک .منکی م فارعا اجنیا رد نم و دندرک لمء ،دنتشاد نم اب ہک ی دھعت ن آ ہب تبسن ن اشیا ل و ا ی اھ
 بخ مکنیا ات .دنداد ربیغت ام ہب تبسن ار ن اشیا تینھذ صلاخ و دنتفرگ ار ن اشیا رود و دندمآ دارفا

¹ موسد زور ،سن دقم دہشم ،(اھ ن اتسرہش ی نارنخد تاسلج) ت اقرقتم نم ،ت داعس ی ایمیک رازفا مرز ہب دوش عوجر .
 1416 رقص 11 ،ی نارہط ہملاء

امهک متفگ. متفرگ معضوم و مدما نمهک دوب اجنیا. داتفا یرگید تیعضو به، تفر یرگید هار بهل ناسم ش فلاخ یّ تد هکلب و میرادن نیقیه میضق نیا به تبسن مه نامدوخ و میدیدن اقا موحرم زا ار بلاطم نیا. تسا هدش تباتام یارب

اقا موحرم زا دعب هک ی دارفا ایآ هک تسا نیا لَوَا هَلْنَسْم، تسه حرطم اجنیا رد هک ی زیچ نآ زا یرایسب مینکی مهدهاشم ام! مهم هتکن کین نیا؟ هذای دوب فاصد ناشلد نایرج نیا به تبسن، دندوب به اهنیا اقا هک دنتفگی م نم به مه اهنآ دوخ زا اهی لیخ. دندز گنل اجنیا، دوب گنل ناشیپ اجنیا رد دارفا یرادقم هدنب متبلا هک دنریم و دنناشکی م یرگید هار به ار هَلْنَسْم دندراد، دندراد و تابه هک ی یایاضق رطاخ به، مدروایز ار دارفا مسا هکنیا اب اجنا¹. مدروآ □□□□□ □□□□□ مود دلج رخا رد ار اهنیا زا تنایخ و دندرک داجیا فارحنا اقا موحرم بتکم رد اهنیا هک ی یاجنا زا نکلا و مدرکن مرانشا تاینزج هک ی ایضق کید هکنیا مراد راکهچنم لاوا. میدیدن [باطم نایزج] ی امر اچ هدنب. دندرک تیانبج و دندرک لاؤس امش هک نیمه لثم. دوشی م هک ی یا هل اوئس لابق رد. میدیدن ی امر اچ!؟ منک حرطم میاید ار هتشنگ فلاتخا رگا هک میوگب و میاید هک متشاندن ی امر اچ هدنب، دوشی م حرطم هدنب به تبسن هک ی بلاطم و - یراد تیعضوم و ماقم ش دوخ ی اچ رد ناشیا. یرادن یراکن امر دپ موحرم به، ددرگی مر بام به فلاتخا، تسه یّ تد!؟ تسا متفرگ تنشن اجک زا بلاطم نیا و تسا اجک ایاضق هُشیر هک متفگ و مدما اندل دراد ار ش دوخ؟ مینک مرظانم ام میاید ارچ هک متفگ و مدرک مرظانم ی اعدا یّ تد راب دنچ هک دندادی م مه ناتسود و اقر مینکی م مرکادم کید. مینک مرکادم متفگ متشون هدنب هک ی ا همان نآ رد. متشاذگ مرکادم مه ار نآ مسا یّ تد ن لا اتا و؟ تسیچ قد میضق هک دوشی م مولعم و دوشی م تسرد. دوشی م هدنک میضق لاق ت عاس مید و نذر ار ی فرد ره ایآ؟ تسین حلاصه به ارچ. بتسین حلاصه به مرظانم هک دنتفگ و تسا هدوب ی گداما میناوتی من ار مرظانم هقیقد هذ ارچ؟ تسین حلاصه به مرظانم ی لو؟ تسا حلاصه به ندرک ش خپ تیاسد رد رگیدمه به هذ و مینزی م رگیدمه رسد بوچ هذ، میهدی م ش حفه هذ و منکی م لاؤس کید هدنب. میریذید دارفا مهدی م باوج نم دندک لاؤس نم زا اهنآ. دندهدب باوج منکی م لاؤس کین ایاقا زا نم. مینکی م بس دیتفگ هدنب به هک امش: منزی م فرح کین نم. تفر دش مامت، دوشی م هدنک مه میضق لاق دندکی م ماگن مه. تفر و دش مامت؟ متسه منهج رد هک مدرک راکهچ هدنب، مینیبی م منهج رد ار امش نم و دیتسه منهج رد مراد ار تاروتن آ ی اجد متشادرب ار منارق ایآ!؟ سن دقما تیب تسه به هدش ضوع مطلق به ور زا مزامن ایآ موحرم توفزا دعب مدرک راکهچ نم!؟ تسا مدرک ریغت منلاف و ی داقتعا لوصا و دیاقع ایآ!؟ مناوخی م ی ضعب، ناشیا توفزا دعب ن کیلو ی تسه منهج رد هک تفگن ام به ناشیا، مردپ موحرم نامز رد هک مردپ! رگید دیوگب؟ تسا بس؟ تسا شحف. دیهدب باوج!؟ مینیبی م منهج رد ار امش ام هک دنتفگ نم به اه ای و ار منارق ای مشاد مدرک کرت ار دوش زمانه ای دیاب هدنب مینیبی م منهج رد ار امش نم دیوگی م هک امش. تفر و دش مامت بخ رایسب دشاب هدش ضوع نم تناید، دشاب هدش ضوع مایعک، دشاب هدش ضوع مایعک نیفلاخم اب رگم!؟ تسا هدوب نیا زا ریغام همنما شور رگم!؟ دراد ی داریا هچ!؟ دراد داریا نیا ی اچک دش ضوع نم ی داقتعا لوصا زا کید مادک، دیوگب ام به و دییاید!؟ دندرکی م تبحصد نیا زا ریغ دوش. دنامبرگید ل ناسم ل ااح. تفر و دش مامت. م مهفب دوش!؟ متفر منهج رد نم، ن دش ضوع نآ رطاخ به هک دنتفگ همه به هک یرهاظ زیچ نیمه. دنک ی زیورربا، دنک شاف ار رارسا دییاید دهاوخب ناسنا درادن لیلد.

رهاظ ی صو و نطابی صو هاگیاج

دوخ باتکر رد مه ناشدوخ و تسا نیا، میضق نیا رد دنتشاذگی قادیام یارب ن اگرزب هک ی کلام نآ ی صو، ی صو دیاب ای، دشاب نطابی صو، ی صو دیاب ای. تسا نیا کلام هک دنتشون مه ناشدوخ. دنتشون، رگید دناهنتشون ناشدوخ!؟ دناهنتشون زرگم، دسیونی م ی لو نآ هک تسای ای صو رهاظ ی صو. دشابر رهاظ اقا موحرم زا دعب هک ی دارفا به تبسن بخ. تسا ی صو نیا نم زا دعب هک دنکی م نلاع و دسیونی م

¹ 515 - 497 ص، ج 2، توکل م رارسا .

تسینز را کردی رهاظی صو سپ. کلام دشن یا سپ. هذ!؟ دندرکی را کن پنجم ه کی اقا مو حرم، دندوب ص خشد و دهی م هئارا ارش دوخ هکت سا یسکن آ مهن نطاب ی صو. نطاب ی صو غار سم میدما. بکین یا ی لو. دنکی م قرفر رهاظ ابوا را کرگید دشاب نطاب ی صو رگانوچ. دنیبی م، دنکی م نا حتما ار وادی م روطن امه. دنامه فی م، دناسری م ارش دوخ طابتر ان آرد باو ج و ل او سرد، ی بلق طابتر اردش دوخ ادخ¹. دنداد هئارا، دنداد نانشنار ناشدوخ اقا مو حرم دانسا، دادحی اقا هک

من از شما یک سؤال می‌کنم. یک سؤال توحیدی، یک سؤال اعتقادی، جواب بدهید. تمام شد رفت. اینکه دیگر مشکل ندارد. یکی از دوستان بود ایشان حالاتی داشت، الان هم هست، از دوستان خیلی نزدیک ما هم هست، با مرحوم آقا ارتباط و رابطه قلبی داشت. در قلب خود سؤال می‌کرد، پاسخ می‌شنید. یک شب آمده بود قم. آن موقع ما قم بودیم و مجرد هم بودیم. هنوز زن نگرفته بودیم. خیلی به من هم علاقه داشت. آمد شروع کرد صحبت کردن تا نزدیک‌های نصف شب با هم حرف می‌زدیم. البته این [ملاقات] تقریباً ایام بهار یا پاییز بود [گمان می‌کنم] بهار بود، داشتیم صحبت می‌کردیم من هم فردا درس داشتم. این هم شروع کرد صحبت کردن. گفتم که فلانی تو که الان داری با من صحبت می‌کنی، من فردا درس دارم. گفت من تو را رها نمی‌کنم. [چه می‌گویی؟] این همه [وقت] تو را ندیدم حالا می‌گویی بلند شو برو؟! گفتم آقا پس یک سؤال از باطنت بکن - حالا مثلاً ساعت یازده، دوازده شب - اگر گفتند که با او حرف بزن ما هم تکلیفمان را می‌فهمیم. یک دفعه گفت او او! خدا حافظ خدا حافظ، فرار! گفتند تو غلط می‌کنی تا این موقع بگیری بنشین و این را از کارش بیندازی. گفت خدا حافظ، فرار کرد. می‌گفت تا کتک نیامده [بروم]. می‌گفت ما این [توانایی را] داشتیم رفتیم سراغ بعضی از افراد، رو کردیم به آنها گفتیم ما با پدر شما یک هم‌چنین ارتباطی داشتیم، بسم الله [اگر شما هم بهره‌ای دارید، نشان بدهید] هیچ خبری نیست. [پس] خدا حافظ شما. این الان چیست؟ این یک ملاک است برای اینکه اگر باطنی هست، بسم الله [نشان بدهید] دیگر. ظاهر که باید [مطلبی] بنویسند، که خبری نیست. خیلی خب باطن را هم که می‌گویند ما با پدر تو این طوری بودیم و اگر قرار باطن است، خب بسم الله دیدیم نه به قول امروزی‌ها هیچ فرکانسی، نمی‌دانم از این خبرهایی از اینها نیست. همین طور بیر بیر به ما نگاه می‌کند. اگر این طور است که ولی خیلی زیاد است. همه ما هم نگاه می‌کنیم! آخر عزیز من ولی که شلغم و چغندر که نیست. حساب دارد کتاب دارد. همین طوری آدم بیاید و یک ولی بیاید و این حرف‌ها نیست. خیلی خب ما می‌گوییم آن باطن را نمی‌خواهیم. ما همان [بحث] طلبگی خودمان [را داشته باشیم]. مگر من از آقای حداد سؤال نمی‌کردم؟ مگر از پدرم سؤال نمی‌کردم؟ خب یک سؤال هم [از شما] می‌کنیم و اگر جواب بدهید، مخلصیم. ما دعوا نداریم با همدیگر. من که در ترجمه یک آیه قرآن سؤال می‌کنم، تو می‌مانی! چرا آن وقت ادعای ولایت می‌کنی؟! یک زنی از همین لبنان آمده بود به من می‌گفت. اسم نمی‌برم. من به او گفتم که شما خبر دارید به ایشان دارند می‌گویند قرآن ناطق؟ گفت: خب چه اشکالی دارد؟ لبنانی است ولی فارسی می‌داند. زن معروفی هم هست، شخص معروفی است. گفت چه اشکال دارد که ایشان قرآن ناطق باشد. همین طوری گفتم که مخدره مکرمه مجله شما می‌دانید که قرآن ناطق به چه کسی می‌گویند؟! گفت: خب شما بگویید. گفتم: نه شما دارید می‌گویید که به اینها می‌گویند قرآن ناطق. می‌دانید به چه کسی [می‌گویند قرآن ناطق]؟! به کسی می‌گویند که هفتاد بطن قرآن را بتواند تفسیر کند. به این می‌گویند قرآن ناطق. گفتم ما این شخص را می‌آوریم در حضور شما و من، کس دیگری هم نباشد. من فقط از ترجمه آیه از او سؤال می‌کنم نه از بطن و بطن، و این هفتاد بطن [بماند] برای خود شما. اگر توانست آیات قرآن را برای من بدون غلط ترجمه کند، من اسم او می‌گذارم قرآن ناطق. فحش دادم؟ بد گفتم؟ از این ساده‌تر چه بگویم، چه سؤالی بکنم؟ اگر توانست ترجمه کند آن وقت [حرف شما قبول است]. این چه جوابی داد؟ همین طور ماند. خب یک حرفی بزن دیگر. تو که

¹ 491 - 489 ص، ترجمه حور به دوش عوجر .

لباقم رد رفاک ماسا رد دنبوگی م [هیجوتن اوندع هب] .تسا لمسم هک ار ی بلاطم و ی نابم .دوشی م کلام
 ی م مهل باقم رد اجنأ !میتسه رفاک ام هک دییامرفب سپ .دوب رفاک وا اقا .دنداتسیای م رسپل باقم رد ردپ
 لوبق ار ی کی هک ی سک رگم !؟متسه رفاک هدنب رگم ،دوب رفاک وا بخ .دنداتسیای م مه آهنیا ،دنداتسیا
 دنیای م ار ایاضق نیپ روطچ ،دننکی م هطلم روطچ ،دننکی م طلخ روطچ دینیب ؟دوشی م رفاک ،درادن
 .تشادن اقا موحرم توفزا دعب نامز هب صاصتخا طقف .تسا هدوب هشیمه لئاسم نیا ؟دننکی م یطاق
 .تسا هدوب هشیمه مه ایاضق نیا ،هتشاد ار دوخت لاکشم نیا ،سفن نیا هک ی تقو ات تسا هدوب هشیمه
 هب و دمأ ولجی ناسفدلئاسم مه نانشیا زا دعب .تسا هدوبنی ننتسم مدعاقن نیا زا مه ام ردپ موحرم نایرج
 دمأ شیب تافلاتخا نیا اذل .دش ادیب کذل لاثما و تاهیجوت و لیلدن درک ادیب غارس ی ناسفدلئاسم لابند
 ی بلاطم امن نامز نأ رد .داتسیا مهاوخم هرخا ات و مداتسیا مه نلا ات و مداتسیا بلاطم نیا لابقرد هدنب و
 تبحص هدنب لئاسم نیا هب عجار رگید هک دش مداد روتسد هدنب هب اقا موحرم فرطزا دعب و میتفگ ار
 و میدرک کرت ار همه ی لکروطه هب ار اهفرحنیا و تاسلج و تبحص ام .میدرکد مه تبحص و منکد
 نیا رد هک تسا یباهل اوئسد و اهتبحص نیا رطاخ هب ،دوب اهباتکرد هک ی تبحص نیا و .میدرک لیطعت
 .منک حرطم تیفیک نیا هب ار بلاطم نیا هک میدیدن ی امر اچ هدنب و دشی م ایاضق نیا هب عجار هدنب زا تدم
 دَمَحْمَلِ ا و دِمَحْمَلِ اَعْلَصَ مَهْلَلِا